

Uppgifter till Marthaförbundets årliga MATKULTURMAGASIN

INHEMSKA FRUKTER

Inledning

De senaste åren har man lagt mer och mer märke till vårt ekologiska fotavtryck och hur vi kan minska det genom våra matvanor. Konsumenterna har börjat uppskatta inhemska och närproducerade produkter och krävt mera av dem på marknaden. Vad gäller frukter har den inhemska äppelproduktionen ökat stadigt medan importen har sjunkit, och allt fler finländare har börjat inse möjligheten att välja inhemska frukter istället för importerade. Med hjälp av nya lagrings- och odlingsätt har man också kunnat ta vara på inhemska frukter längre än tidigare.

Idag lägger man även mer och mer märke till att minska svinnet, till exempel genom att man börjat utnyttja skörden i hemträdgården bättre. Nya idéer som äppelbörser och möjligheten att få någon plocka dina äpplen för dig har lett till att man kunnat utnyttja också de frukter som tidigare hade gått till spillo. Marthaförbundets matkulturmagasin år 2018 presenterar våra inhemska frukter, ger tips på odling och skötsel av fruktträden samt introducerar olika sätt att ta vara på hela skörden.

Uppvärmning

Ni kan börja genomgången av temat med att bläddra i magasinet och diskutera inhemska frukter och vad som kan odlas i det finska klimatet. Har eleverna egna äppelträd? Skulle de välja inhemska frukter i butiken istället för importerade? Vad är deras favoritfrukt? Ni kan också diskutera fördelarna med att köpa inhemska produkter och varför det lönar sig att tänka på sina köpvanor.

Eleverna kan jobba med uppgifterna för sig själva eller parvis. Många av uppgifterna går också att göras muntligt med paret. I ett grupparbete kan det löna sig att eleverna läser artikeln först högt tillsammans och gör sedan uppgifterna.

Förslag på integrering:

Huslig ekonomi:

s.39–50 Kocka på svenska tillsammans!

Hälsokunskap:

Ett äpple om dagen är bra för magen s.9

Recept s.39–50, planera en hälsosam meny för en vecka

Samhällslära:

Flera artiklar som presenterar lokala producenter.

Företagsamhet och grundläggande ekonomiska begrepp

Hyr ett äppelträd s.3

Etsi sanat tekstistä

1. omenapuu _____
2. omenatarha _____
3. tiheäistutus _____
4. tila _____
5. sato _____
6. asiakkaat _____
7. sopimus _____
8. omenalajike _____
9. omenapuuosuus _____
10. myynti _____

Lue teksti ja vastaa kysymyksiin:

1. Miten voit toimia, jos haluat omenapuun, mutta sinulla ei ole tilaa sille?

2. Miten omenapuut on viljelty Råbäckin tilalla?

3. Miten Råbäckin tilalla toimitaan?

4. Kuinka suuri Råbäckin tilan sato on?

5. Kuinka monta eri omenapuvaihtoehtoa asiakkailla on?

Äppelbörser på Facebook s.3

Etsi sanat tekstistä

1. omenapörssi _____
2. levittäytyä _____
3. paikkakunta _____
4. lahjoittaa pois _____
5. hakea _____

Suullinen tehtävä:

vastatkaa kysymyksiin pareittain kokonaisilla lauseilla ruotsiksi.

1. Vad är en äppelbörs på Facebook, hur fungerar den?
2. Var började äppelbörserna?
3. Var annanstans finns det äppelbörser i Finland?
4. Hur hittar du äppelbörsen?

Lisätehtävä:

Kuinka monella muulla eri paikkakunnalla on oma omenapörssi?
Etsi tietoa netistä ja selvitä löytämäsi paikkakuntien ruotsinkieliset nimet.

Foto: Karin Lindroos / Marthaförbundet

Must minskar svinnet s.3

Etsi sanat tekstistä

1. hävikki _____
2. omenamehu _____
3. hyödyntämätön _____
4. kotipuutarha _____
5. hyödyntää _____
6. ilmoittautua _____
7. omenalahjoittaja _____
8. palkata _____
9. kerätä _____
10. raaka-aine _____
11. kotimainen tuote _____
12. kaupan hylly _____

Lukekaa teksti ja vastatkaa seuraaviin kysymyksiin suomeksi:

1. Mikä on Omenasiepparin idea?

2. Minkälaisia ihmisiä Omenasieppari työllistää?

3. Kerro Omenasiepparin konseptin hyödyistä?

Suomenna alleviivatut lauseet:

1. Musten Omenasieppari är ett gott exempel på hur outnyttjad frukt i hemträdgårdar tas tillvara.

2. Du som har äpplen du inte hinner ta tillvara anmäler dig som äppeldonator.

3. Omenasieppari anställer personer med nedsatt arbetsförmåga som kommer hem till dig och plockar äpplena.

4. En outnyttjad råvara tas tillvara samtidigt som arbetstillfällen skapas.

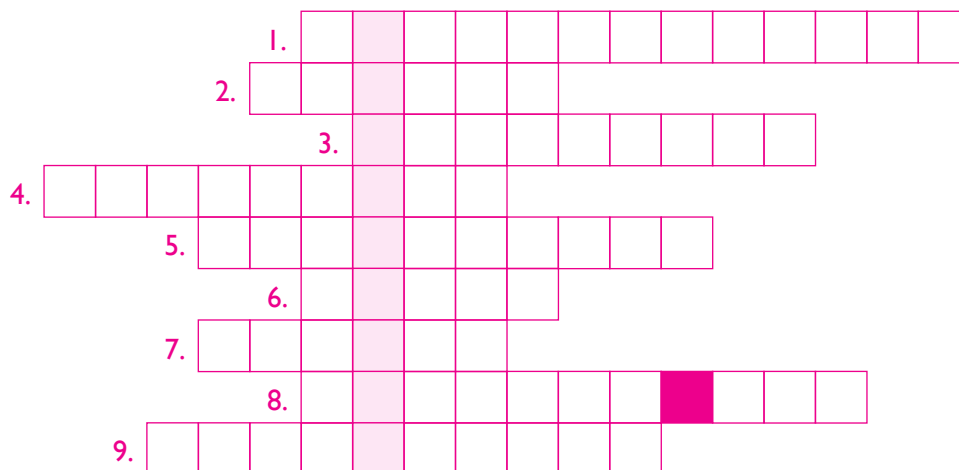
5. En inhemsk produkt i form av smaklig must når butikshyllorna.

Den inhemska äppelproduktionen ökar medan importen sjunker s.9

Lue teksti ja täydennä suomeksi lukemasi perusteella

1. Kuluttajat haluavat _____ ja _____ hedelmiä ja tuottajat ovat kuunnelleet.
2. Kotimainen omenantuotanto _____ ja tulee tulevaisuudessa tekemään niin vielä enemmän, sillä yhä useammat omenat tuotetaan _____ .
3. Kotimaisten omenien _____ pitenee useammalla kuukaudella.
4. Kahdessakymmenessä vuodessa _____ on _____ kymmenellä tuhannella tonnilla Suomessa.
5. Syy on se, että _____ myynnissä on kasvanut ja se on vaikuttanut _____ valintaan.
6. Satoa korjataan luonnollisesti myös _____ .

Täytä ristikko sanojen perusmuodoilla. Sanat löytyvät tekstistä:

1. lähituotettu
2. maahantuonti
3. tuottaja
4. kuluttaja
5. mahdollistaa
6. tarjonta
7. korjata satoa
8. verrattuna
9. moninkertainen

Ett äpple om dagen är bra för magen s.9

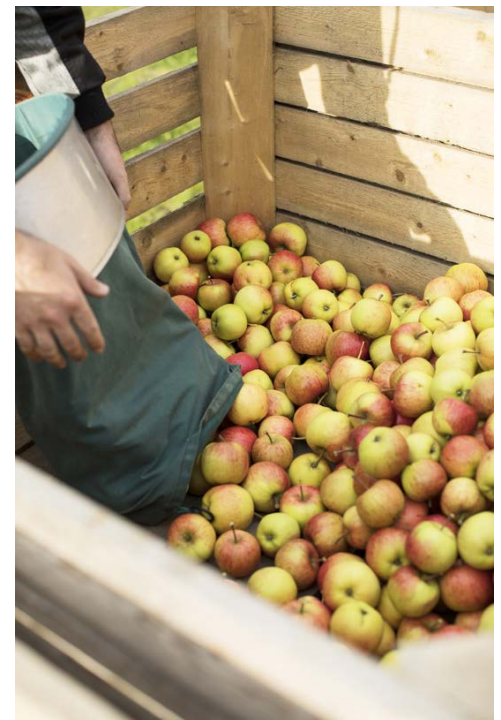
Täydennä lauseet tekstin perusteella

1. Suomalaiset kuluttavat vuosittain _____ kiloa omenaa henkilö kohti.
2. Omena sisältää muun muassa monia vitamiineja, mineraaleja, _____ ja antioksidantteja.
3. Monen välipalasuosikki on myös hyväksi _____ ja pitää sinut kylläisenä pitkään.
4. Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran mukaan omenia ei pitäisi _____ vaan ne pitäisi ainoastaan _____ huolellisesti.
5. Omenan ravintoaineet ovat nimittäin _____ ja jos omenan kuorii, menevät myös _____ kompostiin.
6. Vahamainen _____ joissakin omenissa ei ole ruiskutuksen tulos. Ne omenat, jotka kestävät varastointia paremmin, muodostavat itse hedelmävahaa, jotta omena ei _____

Lisätehtävä

1. Etsi internetistä terveellisiä ruotsinkielisiä omenareseptejä. Suomenna resepti vihkoosi. Voit myös suomentaa jonkin lehdessä olevan reseptin sivuilta 39-50.
2. Mitä muita terveysvaikutuksia omenalla on? Etsi tietoa internetistä ja kerro parillesi suullisesti ruotsiksi.

Foto: Karin Lindroos / Marthaförbundet

Egna persikor och aprikoser s.9

Vastaa kysymyksiin suomeksi

1. Minkälaisessa puutarhassa voi kokeilla eksoottisempien hedelmien kasvatusta?

2. Mitä Robin Melander Överby Trädgårdsbutikista kertoo persikkapuustaan?

3. Minkälainen laji Riga on? Kerro ainakin kolme asiaa.

4. Mikä on vaaraksi hedelmäpuille talvella? Mitä sille voi tehdä?

5. Minkälaisissa paikoissa persikkapuut menestyvät?

6. Mitä Melander kertoo aprikooseista ja niiden kasvatuksesta persikkapuihin verrattuna?

7. Mitä tekstin lopussa kerrotaan aprikooseista? Kerro ainakin kaksi asiaa.

8. Minkä vihjeen Melander antaa (tummennettu teksti)?

Suomenna alleviivatut lauseet:

1. I en välskyddad trädgård kan du prova på att odla mera exotiska frukter än äpplen och päron.

2. Nya sorter av persikor och aprikoser har de senaste åren kommit ut på marknaden.

3. Robin Melander berättar att han själv fick njuta av sitt persikoträd av sorten Riga i tre år.

4. Enligt Melander är det den kalla blåsten som är boven under vintrarna.

5. Det finns också aprikosträd att köpa och Melander berättar att det är större chans att lyckas med dem än med persikorna.

Etsi tekstistä seuraavat sanat

1. hyvin suojattu _____
2. laji _____
3. nauttia _____
4. viima, kova tuuli _____
5. roisto, sypää _____
6. kietoa, kääriä _____
7. asiakas _____
8. kestävä _____
9. myynti _____

Lisätehtävä:

Äpplen i språket s.9

Tekstissä kerrotaan kuinka sana ”omena” näkyy eri kielissä. Ota selvää mikä omena on eri kielillä ja katso löydätkö yhtäläisyyksiä kielten välillä. Kiinnitä erityisesti huomiota pohjoismaisten kielten yhtäläisyyksiin.

Våra fruktträd s. 21–22.

Yhdistä omenalajike oikeaan kuvaukseen

SOMMARÄPPLEN

- Vanha lajike, peräisin 1800-luvulta. Useimman suomalaisen omenalajikkeen toinen vanhempi. Hedelmä on pienehkö, ja matalaviinihappoinen.
- Aikaisin omenalaji Suomessa, Melban ja Huvituksen risteytys. Miellyttävän viinihappoinen maku.
- Hedelmä on keskikokoinen, vaaleankeltainen ja miellyttävän makean makuinen. Yksi pidetyimmistä lajikkeistamme. Vanha balttilainen lajike.

HÖSTÄPPLEN

- Lobon ja Huvituksen risteytys. Hedelmä on tumman viininpunainen. Kypsy usein syyskuun puolessa välissä.
- Laji on kotoisin Virossa. Sato kypsyy syyskuun alussa ja säilyy 4-6 viikkoa. Hedelmä on makean viinihappoinen aavistuksella vadelman aromia.
- Laji on kotoisin Venäjältä ja on yksi pidetyimmistä lajikkeistamme. Hedelmä on keskikokoinen ja maistuu vahvasti kanelilta.

VINTERÄPPLEN

- Vanha ruotsalainen lajike 1700-luvulta. Hedelmä on keskikokoinen ja hedelmäliha kiinteä. Sato kypsyy marraskuussa ja se voidaan säilöä tammikuuhun saakka.
- Vanha venäläinen lajike, jonka runsas sato kypsyy loka-marraskuussa. Hedelmää käytetään mehuun, marmeladiin ja omenasoseeseen.
- Hedelmät ovat isoja ja epäsäännöllisen muotoisia. Maku on viinihappoinen ja muuttuu miellyttävämmäksi muutaman viikon varastoinnin jälkeen.

HANDELSSORTER

- Lajike on alunperin kotoisin Kanadasta. Lajiketta viljellään lähinnä kauppapuutarhoissa. Hedelmän maku on makea.
- Hedelmäliha on rapea ja mehukas. Maku on aromaattinen ja sopivan hapokas. Lajike on peräisin Tsekistä.

Hemtrevlig fruktträdgård s.28

Muntlig övning: svara på frågorna på svenska med din kompis:

1. Var bor Bernt Olin och Märtha Vesterback?
2. Hur många äppelträd har de?
3. Vilka äppelsorter växer på gården?
4. Vad har Bernt gjort för att minska ogräset?
5. När säger Bernt att träden ska klippas?
6. Var i utlandet jobbade Bernt i cirka tio år?
7. Vad gjorde Bernt och Märtha med alla äpplen år 2014 när de fick sin bästa äppelskörd hittills?
8. Vad har Bernt och Märtha lagat av sina äpplen (förutom äppelmust)?

Taivuta verbit taulukkoon. Voit myös tehdä tehtävän sähköisesti tästä linkistä.

Suomennos	Perusmuoto	Preesens	Imperfekti	Supiini	Taivutusluokka
	växa	växer	växte		II
aloittaa, alkaa	börja			börjat	I
istutta		planterar		planterat	I
olla	vara		var		IV
löytää		finner		funnit	IV
	använda		använde		II
suojata, suojella		skyddar		skyddat	I
peittää	täcka				II
	försöka			försökt	II
		lämnar		lämnat	I
hoitaa	sköta				II
ottaa		tar		tagit	IV
	få	får			IV
tehdä	göra		gjorde		IV

Mera inhemsk frukt i skolorna s.39

1. Mikä Louise Mérés on ammatiltaan?

2. Mistä hän puolustaa (värna)?

3. Mitä meidän tulisi tehdä Louise Mérésin mukaan?

4. Minkä asian puolella Louise Mérés on palavasti?

5. Minkä muutoksen Louise Mérés haluaisi nähdä kouluissa ja kaupoissa?

Etsi verbit tekstistä:

1. puolustaa
2. tarjota
3. käyttää hyväkseen, hyödyntää
4. palaa jollekin asialle
5. korostaa

Etsi substantiivit tekstistä:

1. kokki
2. raaka-aine
3. ruokalaji
4. päärooli
5. kotipuutarha
6. ruokalista
7. sesonki

Foto: Karin Lindroos / Marthaförbundet

Från fruktträdgården s.39–42

1. Fyll i korsordet med verb i imperativ. Orden hittar ni på sidorna 39–42 och i lådan

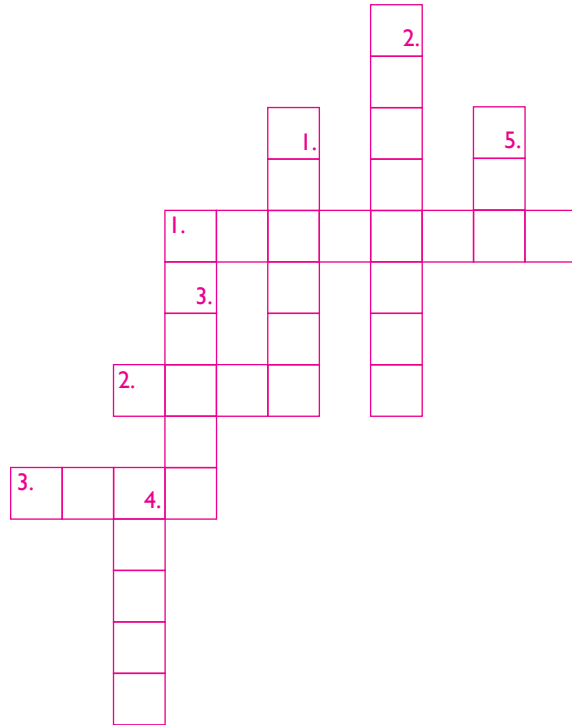
Vågrätt

1. mausta
2. sekoita (esim.tehosekoittimella)
3. keitä

Lodrätt

1. sekoita (esim.kulhossa,kattilassa)
2. lisää
3. viipaloi
4. leikkaa (saksilla)
5. mittaa

smaksätt
mixa
koka
blanda
tillsätt
skiva
klipp
mät

2. Fyll i korsordet med verb i imperativ. Orden hittar ni på sidorna 39–42 och i lådan

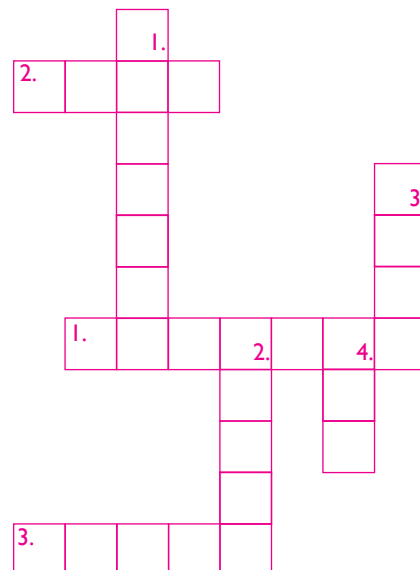
Vågrätt

1. puolita
2. paista
3. vaivaa

Lodrätt

1. tarjoile
2. vispaa
3. siivilöi
4. revi

halvera
stek
knåda
servera
vispa
sila
riv

Suullisia tehtäviä

1. Valitse resepti sivuilta 39 – 50 ja kerro se parillesi omin sanoin ruotsiksi paljastamatta reseptin nimeä. Parisi kirjoittaa reseptin ylös ja arvaa lopuksi mistä reseptistä oli kyse.
2. Mikä hedelmä? Kuvaile parillesi jokin hedelmä ruotsiksi. Parisi yrittää arvata mistä hedelmästä on kyse.

3. Suunnittele ruokalista viikoksi sinulle ja ystävällesi. Kerää ruokalajit lehden sivuilta 39-50. Voit keksiä myös muita ruokia täydentämään ruokalistaa.

	måndag	tisdag	onsdag	torsdag	fredag	lördag	söndag
Frukost							
Lunch							
Mellanmål							
Middag							
Kvällsmat							

Kysele parilta miltä hänen ruokalistansa näyttää:

1. Vad ska vi äta på söndag till frukost/lunch/mellanmål/middag/kvällsmat?
Mitä syömme sunnuntaina aamupalaksi/lounaaksi/välipalaksi/päivälliseksi/iltapalaksi?
2. Hur ser menyn ut på onsdag?
3. Vad ska vi äta på måndag?

Så här kan du reagera:

Mums!

Oj, vad gott det måste vara!

Låter gott!

Passar perfekt!

Jag är allergisk mot ..., tyvärr

Det har jag aldrig smakat på

Det låter intressant

Nam!

Oi, se on varmaan hyvää!

Kuulostaa hyvältä!

Sopii täydellisesti!

Valitettavasti olen allerginen (raaka-aine)

Sitä en ole koskaan maistanut

Se kuulostaa mielenkiintoiselta

Lisätehtäviä:

Harjoittele lehdessä olevia substantiiveja netissä: [Inhemska frukter](#), substantiv

Harjoittele lehdessä olevia verbejä netissä: [Inhemska frukter](#), verb

Foto: Karin Lindroos / Marthaförbundet

Fruktmemory

Pelatkaa parin kanssa muistipeliä ruotsiksi!
Etsikää suomenkielisille hedelmille ruotsinkielinen pari.
Sanokaa hedelmän nimi ruotsiksi kun löydätte parin.

<p><i>en banan</i></p> 	<p><i>ett äpple</i></p> 	<p><i>ett päron</i></p> 	<p><i>vindruvor</i></p>
<p><i>ett fikon</i></p> 	<p><i>en citron</i></p> 	<p><i>en grapefrukt</i></p> 	<p><i>körsbär</i></p>
<p><i>ett granatäpple</i></p> 	<p><i>en kiwi</i></p> 	<p><i>ett plommon</i></p> 	<p><i>en aprikos</i></p>
<p><i>en persika</i></p> 	<p><i>en nektarin</i></p> 	<p><i>en vattenmelon</i></p> 	<p><i>en kokosnöt</i></p>
<p><i>en ananas</i></p> 	<p><i>en melon</i></p> 	<p><i>en mandarin</i></p> 	<p><i>en apelsin</i></p>

Fruktmemory

Pelatkaa parin kanssa muistipeliä ruotsiksi!
Etsikää suomenkielisille hedelmille ruotsinkielinen pari.
Sanokaa hedelmän nimi ruotsiksi kun löydätte parin.

<p><i>banaani</i></p> 	<p><i>omena</i></p> 	<p><i>päärynä</i></p> 	<p><i>viinirypäleitä</i></p>
<p><i>viikuna</i></p> 	<p><i>sitruuna</i></p> 	<p><i>greippi</i></p> 	<p><i>kirsikka</i></p>
<p><i>granaattiomena</i></p> 	<p><i>kiivi</i></p> 	<p><i>luumu</i></p> 	<p><i>aprikoosi</i></p>
<p><i>persikka</i></p> 	<p><i>nektariini</i></p> 	<p><i>vesimeloni</i></p> 	<p><i>kookospähkinä</i></p>
<p><i>ananas</i></p> 	<p><i>meloni</i></p> 	<p><i>mandariini</i></p> 	<p><i>appelsiini</i></p>

FACIT

Hyr ett äppelträd s.3

Etsi sanat tekstistä

1. äppelträd	6. kunderna
2. äppelgård	7. kontrakt
3. tätplantering	8. äppelsort
4. gård	9. äppelträdsandel
5. skörd	10. försäljning

Lue teksti ja vastaa kysymyksiin

1. Voit vuokrata omenapuun omenatilalta.
2. Modernilla, tiheän viljelyn menetelmällä.
3. Tila vuokraa omenapuuosuuksia (v.2019 vähintään kaksi omenapuuta)
4. Sadon koko vaihtelee, mutta se on arviolta 15kg.
5. Asiakkaat voivat valita neljän eri omenalajikkeen väliltä.

Äppelbörser på Facebook s.3

Etsi sanat tekstistä

1. äppelbör	4. skänka bort
2. sprida sig	5. hämta
3. ort	

Suullinen tehtävä: vastatkaa kysymyksiin pareittain kokonaisilla lauseilla ruotsiksi.

1. Börserna går ut på att den som har extra äpplen att skänka bort hittar den som gärna hämtar äpplen.
2. I Helsingfors.
3. Det finns äppelbörser till exempel i Lovisa, Åbo, Lojo och Raseborg.
4. Du hittar äppelbörsen på Facebook. Skriv Omenapörssi i Facebooks sökfunktion.

Lisätehtävä: Kuinka monella muulla eri paikkakunnalla on oma omenapörssi?

Etsi tietoa netistä ja selvitä löytämäsi paikkakuntien ruotsinkieliset nimet.

Svar: Det finns äppelbörser i till exempel Kervo, Borgå och Tammerfors

Must minskar svinnet s.3

Etsi sanat tekstistä

1. svinn	7. äppeldonator
2. must	8. anställa
3. outnyttjad	9. plocka
4. hemträdgård	10. råvara
5. ta tillvara	11. inhemsk produkt
6. anmäla sig	12. butikshylla

Lukekaa teksti ja vastatkaa seuraaviin kysymyksiin suomeksi:

1. Henkilö, Sinulla on ylimääräistä omenasatoa, voi ilmoittautua lahjoittajaksi Omenasiepparin kautta. Omenasieppari palkkaa henkilön poimimaan omenasadon.
2. Ihmisiä, joilla on heikentynyt työkyky.
3. Omenasieppari työllistää heikentyneen työkyvyn henkilöitä luomalla työmahdollisuuksia ja hyödyntää muuten käyttämättä jäävän omenasadon.

Suomenna alleviivatut lauseet:

1. kotipuutarhojen hyödyntämättömät hedelmät käytetään hyväksi
2. Sinä, jolla on omenoita, joita et ehdi käyttää hyväksi
3. jotka tulevat kotiisi poimimaan omenat
4. työmahdollisuuksia luodaan
5. maukkaan omenamehun muodossa saavuttaa kaupan hyllyt

Den inhemska äppelproduktionen ökar medan importen sjunker s.9

Lue teksti ja täydennä suomeksi lukemasi perusteella

1. kotimaisia, lähituotettuja
2. kasvaa vakaasti, tiheäviljelyllä
3. myyntiaika
4. omenien tuonti, vähentynyt
5. eksoottisten hedelmien tarjonta, kuluttajien.
6. kotipuutarhoista

Täytä ristikko sanojen perusmuodoilla. Sanat löytyvät tekstistä:

1. närproducerad
2. import
3. producent
4. konsument
5. möjliggöra
6. utbud
7. skörda
8. jämfört med
9. flerdubbel

Ett äppel om dagen är bra för magen s.9

Täydennä lauseet tekstin perusteella

1. 12
2. kuituja
3. suolen toiminnalle
4. kuoria, pestä
5. kuoressa, vitamiinit
6. pinta, nahistuisi

Egna persikor och aprikoser s.9

Vastaa kysymyksiin suomeksi

1. Hyvin suojatussa puutarhassa
2. Hän itse sai nauttia Riga-lajikkeen persikkapuustaan kolmen vuoden ajan, kunnes kylmä talvi koitui puun kohtaloksi.
3. Laji tunnetaan myös nimellä Maira. Se on balttilainen lajike, jonka hedelmät ovat munankokoisia ja n.50–80 gramman painoisia. Lajike on itsepölytyvä ja sillä on kauniit, vaaleanpunaiset kukat.
4. Kylmä tuuli. Puut tulisi suojata kylmältä.
5. Lämpimissä ja tuulettomissa sisäpihoissa ja suurissa kasvihuoneissa.
6. On suurempi mahdollisuus menestyä aprikoosien kanssa kuin persikoiden kanssa, sillä aprikoosipuut sietävät paremmin talvea.
7. Aprikoosin hedelmät painavat n.30 grammaa ja puihin tulee valkoiset kukat. Suomessa koeviljeltyjä aprikoosilajikkeita ovat: Lasma, Daiga, Velta, Moscow Big ja Tiina.
8. Melander antaa vihjeen, että hedelmäpuut voi myös istuttaa suureen ruukkuun. Ruukun voi talven tullen siirtää autotalliin tai muuhun tilaan jossa lämpötila on talvella nollan tienoilla.

Suomenna alleviivatut lauseet:

1. viljellä omenia ja päärynöitä eksoottisempia hedelmiä
2. tullut markkinoille
3. sai nauttia Riga-lajikkeen persikkapuustaan kolmen vuoden ajan
4. kylmä tuuli on roisto/syylinen
5. On myös mahdollista ostaa aprikoosipuita ja niiden kanssa on suurempi mahdollisuus onnistua kuin persikoiden kanssa.

Etsi tekstistä seuraavat sanat

1. välskyddad	6. vira in
2. en sort	7. en kund
3. njuta av	8. härdig
4. blåst	9. försäljning
5. boven	

Våra fruktträd s.21–22.

Yhdistä omenalajike oikeaan kuvaukseen

SOMMARÄPPLEN

Vanha lajike, peräisin 1800-luvulta. Useimman suomalaisen omenalajikkeen toinen vanhempi. Hedelmä on pienehkö, makea ja matalaviinihappoinen.

HUVITUS

Aikaisin omenalaji Suomessa, Melban ja Huvituksen risteytys. Miellyttävän viinihappoinen maku.

PIRJA

Hedelmä on keskikokoinen, vaaleankeltainen ja miellyttävän makean makuinen. Yksi pidetyimmistä lajikkeistamme. Vanha balttilainen lajike.

TRANSPARENTE BLANCE

HÖSTÄPPLEN

Lobon ja Huvituksen risteytys. Hedelmä on tumman viininpunainen. Kypsy useimmiten syyskuun puolessa välissä.

PEKKA

Laji on kotoisin Virossa. Sato kypsyy syyskuun alussa ja säilyy 4-6 viikkoa.

Hedelmä on makean viinihappoinen aavistuksella vadelman aromia.

SUISLEPP

Laji on kotoisin Venäjältä ja on yksi pidetyimmistä lajikkeistamme.

Hedelmä on keskikokoinen ja maistuu vahvasti kanelilta.

RÖD KANEL

VINTERÄPPLEN

Vanha ruotsalainen lajike 1700-luvulta. Hedelmä on keskikokoinen ja hedelmäliha kiinteä.

Sato kypsyy marraskuussa ja se voidaan säilöä tammikuuhun saakka.

ÅKERÖ

Vanha venäläinen lajike, jonka runsas sato kypsyy loka-marraskuussa.

Hedelmää käytetään mehuun, marmeladiin ja omenasoseeseen.

ANTONOVKA

Hedelmät ovat isoja ja epäsäännöllisen muotoisia.

Maku on viinihappoinen ja muuttuu miellyttävämmäksi muutaman viikon varastoinnin jälkeen.

TURSO

HANDESSORTER

Lajike on alunperin kotoisin Kanadasta. Lajiketta viljellään lähinnä kauppapuutarhoissa.

Hedelmän maku on makea.

LOBO

Hedelmäliha on rapea ja mehukas. Maku on aromaattinen ja sopivan hapokas.

Lajike on peräisin Tšekistä.

RUBINOLA

Hemtrevlig fruktträdgård s.28

Svara på frågorna på svenska med din kompis:

1. I Sannäs, Borgå
2. Sextio äppelträd i fem bänkar
3. Anisovka, Grenman, Tohoku, Kaneläppel, Suislepp och Brunkanel.
4. Han har täckt bänkarna med jordgubbsplast och lagt sand ovanpå det.
5. Mellan juli och september
6. I Indonesien och Saudiarabien
7. De delade ut äpplen och lät göra äppelmust av resten.
8. Äppelmos, äppelchutney och äppelpajer.

Suomennos	Perusmuoto	Preesens	Imperfekti	Supiini	Taivutusluokka
kasvaa	växa	växer	växte	växt	II
aloittaa, alkaa	börja	börjar	började	börjat	I
istutta	plantera	planterar	planterade	planterat	I
olla	vara	är	var	varit	IV
löytää	finna	finner	fann	funnit	IV
käyttää	använda	använder	använde	använt	II
suojata, suojella	skydda	skyddar	skyddade	skyddat	I
peittää	täcka	täcker	täckte	täckt	II
yrittää	försöka	försöker	försökte	försökt	II
jättää	lämna	lämnar	lämnade	lämnat	I
hoitaa	sköta	sköter	skötte	skött	II
ottaa	ta	tar	tog	tagit	IV
saada	få	får	fick	fått	IV
tehdä	göra	gör	gjorde	gjort	IV

Mera inhemsk frukt i skolorna s.39

1. Kokki, ruokastylisti ja ruokakirjailija
2. Puhtaita lähituotettuja raaka-aineita
3. Meidän tulisi hyödyntää hedelmät suuremmassa mittakaavassa ja erityisesti kotipuutarhojen sato
4. Hänen mielestään koulujen ja päiväkotien listalla tulisi olla enemmän kotimaisia raaka-aineita.
5. Hän haluaisi kouluihin vain kotimaisia omenoita, päärynöitä ja luumuja sesongin aikaan. Hän haluaisi, että kotimaiset hedelmät nostettaisiin selvemmin esiin kaupoissa.

Etsi verbit tekstistä:

1. värna om	4. brinna för ngt
2. bjuda	5. lyfta fram
3. ta tillvara	

Etsi substantiivit tekstistä:

1. en kock	5. en hemmaträdgård
2. en råvara	6. en meny
3. en rätt / en anrättning	7. en säsong
4. en huvudroll	

Från fruktträdgården s.39–42

Korsord 1

Vågrätt

1. smaksätt
2. mixa
3. koka

Lodrätt

1. blanda
2. tillsätt
3. skiva
4. klipp
5. mät

Korsord 2

Vågrätt

1. halvera
2. stek
3. knåda

Lodrätt:

1. servera
2. vispa
3. sila
4. riv